

Seminari 18 d'octubre de 2018: Narratives històriques d'avui. Conducció Anna Gómez. Participació de Josep Casanovas (La mirada des de la història); Raquel Cercós (Potencialitats i esculls de les alternatives per narrar les històries de vida); Isabel Carrillo (Llegir i mirar la història del gènere més enllà de l'estereotip i la primera percepció); Pilar Prat (Psicologia, propaganda i gènere); Anna Gómez (Narratives històriques, propaganda i gènere); Núria Padrós (Significant vides personals en contextos de complexitat); Eulàlia Collelldemont (Els salts en les narratives, una excusa per fer propaganda) i Jordi Garcia (L'ús dels relats per explicar ambients. Límits i possibilitats).

En ocasió de la lectura sobre el dossier especial sobre *Totes les dones de la guerra*, publicat a Sapiens, 2018, s'ha realitzat un seminari orientat, com indicava Anna Gómez a analitzar la perspectiva des de la que s'acostaven a la història i amb quins enfocaments d'un dossier que, tenint un eix temàtic i en un període determinat, incorpora diferents perspectives i vides diverses que nosaltres ens hem llegit complementant les històries explicades amb les altres fonts que teníem a disposició dels temes.

Les preguntes que s'obrien amb la lectura eren doncs,

- Què és el que es considera història avui?
- Què circula més enllà de l'acadèmia, en una revista que llegeix força gent i té un renom?
- Com ens podem plantejar diferents possibilitats narratives quan elaborem informes, relats de resultats en articles, en documentals
- I, si toquem els diferents aspectes que podem arribar a tocar

La revista té un seguiment ampli, amb molts lectors. La seva lectura doncs, ens aporta saber com es construeix part de l'imaginari col·lectiu de la història.

La pregunta per la conveniència de referenciar les fonts la plantejava Josep Casanoves i a través dels diàlegs va aparèixer la pregunta de com citar amb precisió en articles de divulgació massiva, aspecte que ens portà a pensar sobre si en ocasions, la font és una excusa per interpretar o reinventar un moment passat. I d'aquí sorgí el tema sobre la legitimitat de la recreació de les situacions.

A partir de les observacions a la lectura realitzada per Raquel Cercós, s'obria el debat sobre la narració de la història com a conte, un conte (o contes) que en el dossier serveix per fer una aproximació a la història més concreta, que en moments, es veu eclipsada per les càrregues ideològiques de qui construeix la narració, especialment, quan això es dona en textos de màxima síntesis (requadres, subratllats, etc.).

Encara amb la temàtica de la narració, Isabel Carrillo va plantejar el fet de haver-se topat amb una lectura que presenta la història com a descripció i sobre la necessitat d'ensenyar la interpretació que permeti narrar més enllà d'un recull de dades més o menys complet.

Això és veia especialment, quan la narració més que conte, sembla que adquireix forma de fulletó, com indicava Pilar Prat, podem suposar que per fer-ho més àgil o per buscar estranyes complicitats amb els i les lectors dels articles. Fos com fos, sembla que encara planeja en el periodisme històric una manera d'explicar la història de les dones que es base en les relacions que aquestes han mantingut amb els homes.

Aspecte que va entroncar amb el fet de plantejar-se si aquesta era un aspecte que derivava de com escriure la història o de formes de fer la història. Anna Gómez, obria en aquest moment la pregunta per l'aproximació que fem a les biografies de les dones: acostar-se des de la relació amb els homes és una excusa o una incapacitat d'entendre la biografia per elles mateixes, exemplificava aquesta afirmació amb exemples extrets dels recorreguts de la revista i les afirmacions que es van realitzant en els diferents articles. Més que mon de la vida, és només ressaltar-ne alguns detalls.

Al qual Núria Padrós plantejava que en les narracions que ja llegit en el dossier hi ha trobat a faltar què suposava en la vida pròpia dels que varen viure el moment, obrint d'aquesta manera, la possibilitat de la narració subjectivada i significada des del jo i en el context, sense que això es tradueixi en un negar les fonts, especialment d'aquelles que fan referència a les fonts escrites, dites i formulades per les persones que varen viure les situacions.

El qual, feia pensar de nou a Eulàlia Collelledemont sobre si quan fem divulgació, podem fer narracions obertes, sense que tot estigui clar i sense haver de suposar ni inventar allò desconegut, quelcom que ens remet a les diferències entre la història novel·lada i la novel·la històrica. Al qual Anna Gómez, planteja que cal fonamentar la informació sempre, també, quan s'escriu amb clau de narració literària.

S'obria en aquest moment, la necessitat d'obrir la narració -sigui en format conte, descripció o interpretació- a la complexitat, com afirmava Anna Gómez, perquè és justament el que ens permet fugir de la representació estereotipada i *posar en dubte una imatge equívoca*, aspecte que Isabel Carrillo en plasmava diferents exemples trobats en la lectura. Es reafirmava, com a conseqüència, la necessitat sentida d'explicitar clarament el perquè es decideix seleccionar i incloure moments determinats de les vides explicades.

Explicitació que potser en determinats formats de divulgació no són possibles, però si que Jordi Garcia plantejava la necessitat de respondre i argumentar a les tesis i preguntes de fons que es plantegen en la selecció dels personatges que conformen la panoràmica. Quelcom que succeeix sovint quan es construeix el relat des dels temes i a partir d'aquí es busquen personatges (o biografies) per tal de dibuixar un ambient de l'època.

Ambients carregats de buits, de misteris, però també de salts, als quals ens hi hem acostumat fins al punt que hem creat estratègies per evitar aquell buit i salt i potser cal afrontar-lo, o almenys dir-lo, proposava Anna Gómez.

Amb un salt temàtic, i tornat al concepte de perquè seleccionem moments, personatges i fets històrics, Eulàlia Collelledemont presentà en aquell moment, el fet que el monogràfic l'havia fet pensar en la revalorització en la història de la vida quotidiana però sense el quotidià, en tant que encara ens crida l'atenció allò que és singular, diferent, especial, en definitiva, allunyat del comú.

Quelcom que Josep Casanoves ho adjudicava a la narració periodística que té, ja d'inici, parlant del no dit, d'allò diferent, en tema i en plantejament.

Justament, en aquest moment, es quan Josep Casanovas va obrir la temàtica de la propaganda en les pròpies narracions del moment i en les narracions històriques, que ens permeté tornar a pensar en l'enfocament i què es demana i es legitima en funció del destí que té la narració i com s'intenten pluralitzar o, si més no, presentar-ho com a tal. Així mateix, en ocasió de pensar sobre les dones es planteja el debat de l'assimilació, la utilització en el sistema i la col·laboració amb el sistema.

